

**LATGALĪŠU KULTURYS BĪDREIBA
LATGALIEŠU KULTŪRAS BIEDRĪBA
SOCIETY OF LATGALIAN CULTURE**

Reģ. Nr. 40008005063

Atmodas 14–23, Rēzeknē, LV-4604

Tālrunis 26451355 e-pasts: latgalisubidriba@gmail.com

Rēzeknē

2026-09-27 Nr.5/2026

Valsts kancelejai

Par Memoranda padomes locekļa kandidātu

Latgaliešu kultūras biedrība (turpmāk – LKB, kopš 1989. g., sākotnēji kā Rēzeknes Latgaliešu biedrība, reģistrēta 24.09.1993), atsaucoties uz Valsts kancelejas kā Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta memoranda īstenošanas padomes sekretariāta izsludināto pieteikšanos Memoranda padomes locekļu kandidātu izvirzīšanai, piesaka savu kandidatūru atbilstoši “Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes nolikumam”.

LKB darbības mērķis – sekmēt latgaliešu kultūrvēsturiskā mantojuma, tradīciju apzināšanu, saglabāšanu un attīstību – ir ļāvis piedalīties un iniciēt daudzus Latgales kultūrizglītībai, identitātes un tradīciju saglabāšanai svarīgus lēmumus. Darbības sākuma posmā tā bija Latgales vēstures apzināšana, ceļot pieminētos izcilo Latgales darbinieku viņu dzīves un atdusas vietās (piem., N. Rancānam, F. Trasunam, F. Kempam u.c.).

Biedrība ir pievērsusies latgaliešu valodas statusa un funkcionalitātes stiprināšanai, īpaši zīmīgs šajā sakarā ir bijis 4. pasaules latgaliešu saiets un tā pieņemtā rezolūcija (2017). Biedrība organizējusi piecus pasaules latgaliešu saietus (kopš 1992.gada), kopš 2017.gada ir izveidota padome, kurā ir apvienotas ietekmīgākās NVO un valsts organizācijas, kas gādā par latgaliešu kultūrtelpas un pilsoniskās līdziesaistes jautājumiem: no 2017.gada līdz 2022.gadam – Saieta rezolūcijas izpildes komiteja (SaRIK), pēc 2022.gada Latgales kongresa, kas ir lielākais LKB un SaRIK rīkotais pasākums šogad; SaRIK ir paplašināts pēc sastāva un mainījis nosaukumu – Latgales kongresa lēmumu izpildes padome (LKLIP). Ņemot vērā, ka LKLIP kā koleģiāla institūcija darbojas uz LKB bāzes: 1) finanšu jautājumi saistībā ar Latgales kongresu ir LKB pārziņā, 2) LKB valdes priekšsēdētājs piedalās sākotnēji kā SaRIK vadītājs, vēlāk kā vadītāja vietnieks, 3) LKB uztur mājaslapu: www.latgolyskongress.lv; Latgales kongresa rezolūciju īstenošana ir atkarīga no LKB ikdienas darba nodrošinājuma.

LKB, organizējot pasaules latgaliešu saietus, darbojas vairākos virzienos: 1) attīsta latgaliešu kultūru, grāmatu izdošanas pieredzi, t.sk. sadarbībā ar ārzemju izdevniecībām, (piem., 2015. g. sagatavoja L. Kerola grāmatas tulkojumu “Alise – Breinumu zemē”, 2017. g. – A. de Sent-Ekzeperī grāmata “Mozais prinčs”), šobrīd pēdējie izdevumi ir Oskara Seiksta dzejas un pētījumu grāmatas (2023., 2025. g.); 2) uztur literārus un zinātniskus sakarus ar latgaliešiem diasporā un Latvijā, kas ļāvis izstrādāt datus balstītus priekšlikumus Latgales kongresu rezolūcijām, 3) aizstāv

kopienas (latgaliešu valodas, vēsturiskās teritorijas, sabiedriskā medija, Latgales programmas, identitātes u.c.) intereses, sarakstoties un paužot savu attieksmi ar atbildīgajām ministrijām, valdību, iesniegusi priekšlikumus vairāku likumu izstrādei, t.sk. "Latviešu vēsturisko zemju likumam" (2021), "Pašvaldību likumam" (2021) u.c., 4) organizē diskusijas un forumus, iesaistot kā Latvijas vēsturisko zemju pārstāvju organizācijas, tā arī Eiropas mazāk lietoto un apdraudēto valodu kopienu pārstāvjiem (viru, sāmi, kašubi u.c.), 5) iedibinājusi tradīcijas, kas ir saistītas ar novadmācības ieviešanu un skolotāja profesijas prestiža celšanu (Nikodema Rancāna balva izcilākajiem Latgales pedagogiem) u.c. Kopš 2023. gada iesaistījusies sabiedrības noturības un individuālās gatavības krīzei jautājumu skaidrošanā pierobežā, īpaši Rēzeknes, Ludzas un Krāslavas novados.

Daudzas iniciatīvas ir attīstītas, pateicoties valdes priekšsēdētājam Ilgai Šuplinski, kas valdē darbojas jau kopš 2007. gada (ilgu laiku kā valdes priekšsēdētāja vietniece, kopš 2022. gada kā valdes priekšsēdētāja), tāpēc Memoranda padomes darbam vēlamies izvirzīt Ilgu Šuplinski.

NVO I. Šuplinska ir kopš 1990. gada, kad tika dibināts Latgaliešu Studentu centrs, tāpēc paralēli akadēmiskā un zinātniskā darba pieredzei (1993. g. līdz šim RTU Rēzeknes akadēmijā ieņēmusi dažādus amatus, šobrīd pētniece), kā arī politiskās darbības pieredzei (14. LR Saeimas deputāte, Izglītības un zinātnes ministre (2019–2021), nepārtraukti ir piedalījusies pilsoniskās sabiedrības aktivitātēs. Šobrīd otro gadu darbojas NVO un Memoranda padomes Sabiedrības iesaistes un atvērtās pārvaldības darba grupā.

Būtiskākais sasniegums – iniciēta un organizēta Memoranda padomes izbraukuma sēde Latgalē. Tā notika Latgales kongresa dienā Rēzeknē (27.04.2026.), turpinot arī jau aizsāktās LKB tradīcijas: patriotisko izlaušanās spēli "Kroma kolna bruoliste", piedaloties 4 vidusskolu komandām, kā arī saglabājot svinīgā brīža tradīciju pie pieminekļa "Vienoti Latvijai".

Jāpiebilst, ka Rēzeknē ir vitāli svarīga LKB iniciatīva un Latgales kongresa idejas pārmantošana, tālāka attīstība, jo pilsētas politiskā vadība jau vairāk nekā 15 gadu garumā mēģina latgalisko likt kopā ar mazākumtautību jautājumiem, tādējādi rādot, ka Latvijas valstij un augstākstāvošajām institūcijām nerūp latgaliešu valodas, kultūras attīstība un reģiona ekonomiska izaugsme.

Par LKB un Latvijas Pilsoniskās alianses kopīgi organizēto Memoranda padomes sēdi ir daudz publikāciju un videoreportāžu. Viens no apkopojumiem ir pieejams šeit: [27. aprīlī notika Memoranda padomes izbraukuma sēde Rēzeknes novada pašvaldībā | Latgales plānošanas reģions](#)

Pēc oficiālās Memoranda padomes daļas tika organizēts darbs četrās grupās, kas atbilst Latgales kongresa rezolūcijā noteiktajiem darbības virzieniem, pēc 2023. gada Latgales starpkongresa īpaši izceļot arī sabiedrības noturības un individuālās gatavības krīzei darbības virzienu. Bez minētā virziena darbojās mediju, reģiona ekonomiskās attīstības un cilvēkkapitāla atbalsta grupa augstākajā izglītībā. Katra no šīm grupām apkopoja priekšlikumus un iepriekšējo tikšanās iestrādes, izstrādājot pamatu jaunam likumam, kas 05.05.2026. tika izskatīts Latgales apakškomisijā, šobrīd tiek skatīts 2.lasījumā Saeimas Tautsaimniecības komisijā kā Latvijas austrumu teritorijas attīstības likums.

Proti LKB gan sadarbībā ar Latgales kongresa lēmuma izpildes padomi, gan citām pilsoniskās sabiedrības organizācijām regulāri piedalās dažāda līmeņa apspriešanās, izstrādā priekšlikumus un nodrošina savu pārstāvniecību, lai: 1) aktivizētu pilsonisko sabiedrību (īpaši jauniešus) piedalīties dažāda līmeņa pasākumos, paužot savu nostāju un priekšlikumus Latvijas attīstībai svarīgu lēmumu

pieņemšanā, 2) iestātos par Latgales kā joprojām ekonomiski nabadzīgākā un sociālo pakalpojumu ziņā nepieejamākā reģiona attīstību un latgaliešu valodas kā reģiona pievienotās vērtības saglabāšanu un nostiprināšanu, 3) stiprinātu sabiedrības noturību un individuālo gatavību krīzei sarežģītajā ģeopolitiskajā situācijā.

Latgaliešu kultūras biedrības valdes locekļi:

Līvijs Plavinska
Jāzepe Buļs